

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EUK

6. september 2005

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Ministeriet for
Videnskab, Teknologi og Udviklings notat om halvårlig status over resultater
og initiativer vedr. forskning og innovation .

**Til
Folketingets Udvalg for Videnskab og Teknologi og
Folketingets Europaudvalg**

Halvårlig status over resultater og initiativer vedr. forskning og innovation

I denne halvårige orientering af Folketingets Europaudvalg og Folketingets Udvalg for Videnskab og Teknologi omtales de væsentligste sager vedr. forskning og innovation under det luxembourgske EU-formandskab i første halvår 2005 samt større sager, som forventes behandlet under det britiske EU-formandskab i andet halvår 2005.

Forskning og udvikling har i de senere år fået en mere central placering i det europæiske samarbejde. Der er bred enighed om, at øgede investeringer i forskning og udvikling er en nødvendig forudsætning for at fremme EU's konkurrenceevne og sikre EU en førerposition i det globale teknologiske kapløb.

En række anbefalinger fra Det Europæiske Råd og initiativer fra Kommissionen er med til at skabe det nødvendige grundlag for initiativer, der kan understøtte udviklingen i Unionen. De vigtigste omtales i det følgende.

Kommissionens forslag til syvende rammeprogram

Kommissionen fremlagde den 6. april 2005 sit forslag til syvende rammeprogram. Det blev præsenteret på Rådsmødet den 18. april 2005. Drøftelserne blev fortsat på Rådsmødet den 6.-7. juni 2005.

Forslaget har fået en positiv modtagelse med en bred tilslutning til hovedlinierne. Der foreslås en fordobling af EU's midler til forskning og udvikling, som indebærer, at de årlige bevillinger forøges fra 5 mia. til 10 mia. Størrelsen af det samlede budget for rammeprogrammet vil afhænge af, i hvilket omfang de kommende finansielle perspektiver for Unionen for perioden 2007-2013 giver mulighed for at øge investeringerne i forskning og udvikling. Landene har tilkendegivet, at man er positiv over for øgede investeringer på området, men i meget forskellig grad.

Fra dansk side har vi en meget positiv holdning til Kommissionens forslag, som på de fleste områder imødekommer danske ønsker.

Det forventes, at Europa-Parlamentets holdning vil foreligge i november 2005, så Rådets fælles holdning i givet fald kan aftales i november. Det er planlagt, at den endelige vedtagelse af Råd og Parlament vil finde sted medio 2006.

Kommissionens forslag til særprogrammer under syvende rammeprogram

Kommissionen har annonceret, at forslag til særprogrammer vil blive fremsat den 21. september 2005. Forslagene vil præcisere Kommissionens planer for den forskning og udvikling, der vil kunne opnås støtte til.

Det forventes, at de indledende drøftelser i Rådet vil finde sted under det britiske formandskab, medens en beslutning vil blive tilstræbt så tidligt som muligt i andet halvår af 2006, så der bliver den nødvendige tid til forberedelsen af de første indkaldelser af forslag til projekter til finansiering fra 2007.

Videnskabsministeriet vil gennemføre en national høring om forslag til særprogrammer i september og oktober 2005.

Kommissionens forslag til regler for deltagelse i rammeprogrammerne

Forslag til regler for deltagelse i EU's forskningsaktiviteter forventes fremlagt i september. De nuværende regler for deltagelse har været udsat for betydelig kritik, som bl.a. skyldes, at tilrettelæggelsen af programmerne har undergået betydelige ændringer fra det ene rammeprogram til det andet. Kommissionen har erkendt, at der er behov for væsentlige ændringer, så komplicerede regler og procedurer ikke afholder potentielle deltagere fra at søge.

Det forventes, at de indledende drøftelser af forslaget vil foregå under det britiske formandskab, medens en beslutning næppe vil kunne træffes før i 2006.

Det Europæiske Forskningsråd (ERC)

Siden det danske EU-formandskab i 2002 har regeringen arbejdet på at fremme etableringen af et europæisk forskningsråd for grundforskning, som var forskerstyret, og som støttede forskning af højeste kvalitet. I Kommissionens forslag til 7. rammeprogram indgår forslag om, at ERC etableres samtidig med iværksættelsen af rammeprogrammet.

Forslaget blev i sin tid mødt med en vis reservation fra en del lande. Under arbejdet med planlægningen af ERC har forslaget dog fået en stadig bredere støtte, og det skønnes, at der nu findes et klart flertal for en beslutning om ERC.

Kommissionen har som led i forberedelsen nedsat en særlig "identifikationskomité" med fremtrædende forskere som medlemmer. Efter høring i en række europæiske forskerorganisationer stillede komiteen i juli måned forslag om sammensætningen af ERC. Kommissionen har fulgt denne indstilling og har bedt de foreslåede personer om at forberede de kommende opgaver for ERC. Gruppen består af 22 medlemmer, som kommer fra 16 forskellige EU-medlemslande, herunder én fra Danmark, samt én person fra Schweiz.

Det forventes, at det britiske formandskab vil lægt vægt på, at der snarest skabes enighed om det legale grundlag for ERC med sikring af den nødvendige uafhængighed for ERC.

Midtvejsrevision af Lissabon-strategien

Rådet har på flere møder behandlet spørgsmålet om en revision af Lissabonstrategien på grundlag af en af rapporten fra højniveau-gruppen (Wim Kok-rapporten) fra november 2004.

I et ”non paper” har man fra dansk side peget på behovet for etablering af et ”indre marked for viden”, som kan medvirke til at sikre, at der gennemføres en målrettet europæisk indsats for at udvikle det europæiske vidensamfund. Europas globale konkurrenceevne afhænger i høj grad af, om vi vil være i stand til at udnytte det store videnpotentiale, der findes i EU.

Kommissionen fremlagde den 2. februar 2005 sin synteserapport om Lissabonstrategien. Rapporten udgør Kommissionens bud på en refokusering af Lissabonstrategien. Det er vurderingen, at Kommissionen i høj grad har taget behovet for systematisk udnyttelse af de europæiske videnressourcer med i dens overvejelser om videreudvikling af Lissabonstrategien.

Det Europæiske Råd har på forårstopmøde den 22.-23. marts 2005 godkendt en revideret Lissabonstrategi, hvor forskning og udvikling indgår som en central komponent.

Kommissionen fremsatte i april forslag til retningslinier for gennemførelsen af Lissabonstrategien og tre af disse vedrører aktiviteter inden for forskning, teknologisk udvikling og innovation. Der vil i løbet af efteråret blive udarbejdet en national rapport, som vil beskrive de reformer, der gennemføres nationalt, for at Danmark kan yde sit bidrag til gennemførelsen af Lissabonstrategien.

Kommissionens tredje opfølgingsrapport på den europæiske strategi for biovidenskab og bioteknologi

Kommissionen fremlagde den 29. juni 2005 sin tredje opfølgingsrapport på den europæiske strategi for biovidenskab og bioteknologi fra 2002. Rapporten peger på to områder, som kræver en særlig opmærksomhed: 1) Hvilke initiativer Kommissionen forventer at tage som opfølgning på bioteknologiens rolle i refokuseringen af Lissabonstrategien. 2) En status for de enkelte områder, der indgår i den europæiske strategi for biovidenskab og bioteknologi. Danmark anser det for centralt, at Europa med denne rapport fortsat har stærk fokus på bioteknologiens rolle i den europæiske økonomi. Rapporten vil blive behandlet på Rådsmødet den 11. oktober 2005.

Rumpolitik

Med henblik på at sikre, at EU kan spille en mere aktiv rolle på rumområdet, er der gennem de seneste år på grundlag af hvidbog fra Kommissionen arbejdet på at udvikle en europæisk rumstrategi. Der lægges i den forbindelse vægt på, at der aftales klare retningslinier for, hvilke opgaver EU varetager, og hvilke opgaver der placeres ved det europæiske rumagentur (ESA).

EU's Konkurrenceevneråd og ESA-rådet har på to fælles møder i ”Rumrådet” drøftet de overordnede principielle opgaver og deres løsning, og er kommet nærmere et fælles fodslag.

Det er planen på et møde under det britiske formandskab at nå frem til en endelig aftale om det fremtidige europæiske rumsamarbejde, herunder finansieringen af de kommende opgaver.

Produktion af energi på grundlag af fusionsteknologi (ITER)

Efter internationale forhandlinger over en årrække med Japan, Rusland, USA, Kina og Sydkorea blev der i juni 2005 truffet beslutning om etablering af en forsøgsreaktor,

der placeres i EU (Cadarache-Frankrig). Som led i kompromisset om placeringen har Japan som privilegeret partner opnået en række fordele om bl.a. supplerende aktiviteter i Japan.

På grundlag af principaftalen vil Rådet i løbet af efteråret behandle forslag til, hvorledes ITER-samarbejdet i detaljer skal tilrettelægges, herunder den samlede finansiering af ITER.

Menneskelige ressourcer: Kvinder og forskning, forskerkarriere og -mobilitet

I marts 2005 fremlagde Kommissionen to dokumenter vedrørende menneskelige ressourcer i forskning og udvikling. Et om kvinder i forskning og et om et europæisk charter for forskere og retningslinier for ansættelse af forskere. Der blev på Rådsmødet den 6.-7. juni 2005 vedtaget et sæt Rådskonklusioner, der bl.a. identificerer fire hovedområder, hvor der fortsat er behov for at sætte ind:

1) Øgede midler til træning, mobilitet og karriereudvikling for forskere, 2) Fremme af karrieremuligheder for forskere, 3) Fremme af ligheden mellem kønnene i forskning og 4) Forbedring af det generelle forskermiljø i Europa.

Meddelelse fra Kommissionen om 3% af BNP til forskning og udvikling - iværksættelse af en handlingsplan

Det forventes, at Kommissionen vil fremlægge en meddelelse om 3%-målsætningen. Meddelelsen vil blive drøftet på Konkurrenceevnerådets møde den 28.-29. november 2005.

Kommissionens forslag til et flerårigt rammeprogram for konkurrenceevne og innovation

Kommissionen har foreslået, at der som noget nyt etableres et flerårigt rammeprogram for konkurrenceevne og innovation. Kommissionen foreslår, at en række eksisterende programmer inden for IKT, energi, miljø samt innovation og iværksætterier samles i ét program for at styrke de europæiske virksomheders konkurrenceevne og innovation. Forslaget blev fremlagt i april 2005 samtidig med fremlæggelsen af forslaget til syvende rammeprogram og blev præsenteret for Rådet på mødet den 6.-7. juni 2005. Forslaget vil blive behandlet næste gang på mødet den 28.-29. november 2005.

Det er dansk holdning, at der skal sikres en så høj grad af koordination og komplementaritet som muligt mellem det syvende rammeprogram for forskning og udvikling og rammeprogrammet for konkurrenceevne og innovation.